

Kökten Bir Kopuş Zamanı: Peri Masalları ve Geleneğin Zincirleri

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki yazısı *"Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek: William Bennett'in Erdemlerinin Altındaki Gerçeklik Veya Ahlaka İhtiyacımız Var, Ama Geleneksel Ahlaka Değil"* başlıklı kitabındandır. *Revolutionary Worker*'ın 975.sayısında 27 Eylül 1998 tarihinde yayınlanmıştır. İlgili yazı dizisinin birinci bölümüdür.

"Kemiklerin Minberi" içinden yapılan bu seçkide, Bob Avakian, William Bennett'in *Erdemler Kitabı*'nı eleştirmektedir. Bennett, Clinton'un istifasını talep eden güçlü bir ses olarak ortaya çıkmıştı. Ayrıca o dönem yayınlanan kitabı *Öfkenin Ölümü*, Clinton meselesini ve 1960'lardaki cinselliğe dair fikirlerin bu ülke için büyük bir sorun olduğu yönünde analizlerini içermektedir.

Kaynak için: [Bob Avakian-'Crisis of Morality': Preaching from a Pulpit of Bones \(revcom.us\)](http://revcom.us)

William Bennett'in "Erdemler Kitabı"na göz attığım zaman ilk izlenimim gerçekten de şaşırtıcı bir şekilde kitabın aslında oldukça zararsız görüldüğüne yönelikti. Ne de olsa Bennett, saldırgan sağcı takımın önde gelen bir ismiydi. Kendisi, Reagan ve Bush yönetimlerinde, "uyuşturucuya karşı savaş" ve "suçla savaş" adı altında yoksullara savaş açan bir yetkilidir. Ayrıca eğitim alanında ve genel olarak eski zamanların geleneklerinden herhangi bir sapma durumuna karşı agresif bir şekilde saldıran biridir. Bennet'in bahsi geçen kitabını ben de temin ettim. Kitap ABD'de "en çok satan" kitap oldu ve "geleneksel Amerikan yaşam tarzını" ve "geleneksel değerleri" yayan kültürel ve ideolojik saldırıda önemli bir rol oynadı. Bununla birlikte "Erdemler" kitabı, "muhafazakar" ilkelerin yalnızca gürültülü şekilde sunulması da değildir. Peri masalları ve çeşitli fabllar, konuşmalar, hikayeler,

şiiirler ve romanlardan alıntılarının, ayrıca çeşitli denemeler, diyaloglar, vaazlar vb.'nin eklektik bir koleksiyonu biçimindedir.

Yine de, söylendiği gibi ilk izlenimler yanıltıcı olabilir. “Erdemler” kitabı zararsız değil, sinsidir. Görünüştaki masumiyeti onun gerçek sinsiliğine hizmet eder. “Gençlerin ahlaki eğitimi gibi uzun yılları bulan onurlu bir göreve yardımcı olmayı amaçladığını” belirterek başlar... “Kalbin ve zihninin iyiye doğru eğitilmesinden” bahseder. “İyi”nin bir tanımı olduğu veya herkesin bunu tanıyabileceği ve üzerinde anlaşmaya varılması gerektiği izlenimi yaratılır. Yani çok eski zamanlardan itibaren var olan, şimdi ve her zaman var olacak tam olarak bir İYİ’den bahsedilir. Bu şekliyle, Bennett’in bir “gündemi” olduğu gerçeğinin ve onun “iyi” kavramının belirli bir sınıfın -servet biriktiren, diğerlerini sömürerek ve onlara baskı yaparak toplumu yöneten bir sınıfın- bakış açısını ve çıkarlarını yansıttığının üzeri örtülür.

Bu aldatmaca, Bennett’in “iyi” modelini, belirli bir sınıfsal temele dayanan verili içeriği evrensel “erdemler” olarak öne sürülen çeşitli niteliklerle katman katman sunarak inşa etmesi gerçeğiyle derinleşir. Örneğin, “Giriş” bölümünde şöyle yazar: “Amerikalıların büyük çoğunluğu dürüstlük, merhamet, cesaret ve azim gibi bazı temel karakter özelliklerine saygı duymaktadır.” Kitabını, bu nitelikler ve diğer altı nitelik ile ilgili bölümler şeklinde düzenler: Öz Disiplin, Sorumluluk, Dostluk, Çalışma, Sadakat ve İnanç. Bu listedeki sonuncu unsurun olası istisnası haricinde (“İnancın” dini inançta olduğu gibi kör ve sorgulamayan inancı ifade edip etmemesine bağlı olarak ya da derinden benimsenen fakat aynı zamanda maddi gerçekliğe dayanan inanç şeklinde olabilir) genel olarak bu niteliklere karşı kesin bir şekilde karşı olduğumu söylemeyeceğim, zaten bunu yapacak çok az insan vardır. Fakat buradaki mesele şudur: Bu niteliklere hangi içerikler yüklenmiştir ve bunlar hangi bağlamda var olurlar?

Örneğin “Azim” özelliğini ele alalım. Mao Zedong’un Seçme

Eserleri arasında geleneksel bir Çin masalı olan “Dağları Kaldıran İhtiyar Budala” üzerine bir yorum bulunur. Bu masal, yaşlı bir adamın kaldırmaya kararlı olduğu dağları bir çapa yardımı ile kazmak için oğullarını toplamasının hikayesidir. Zorluklara ve alaylara rağmen, yaşlı adam ısrar eder ve eğer yaşamı boyunca bu dağları kaldıramazsa, çocuklarının ve gerekirse gelecek nesillerin dağlar kaldırılincaya kadar çalışmaya devam edeceklerini belirtir. Sonunda olaylar şöyle gelişir, tanrı adamın bu azminden etkilenir ve dağların kaldırılmasını sağlar. Mao bunu, Çin halkının üzerinde baskı yaratan baskı “dağlarını” devirmek için devrimci savaşı sürdürme görevine uygulamıştır: Devrimcilerin ihtiyar budala adam gibi olduklarını ve halk kitlelerinin masaldaki tanrı gibi olduğunu söyler. Kitleler “dağları” kaldırmak için devrimcilerle birleşeceklerdir, işte bu yüzden devrimci savaşçılar sebat etmelidir. Ancak bunun William Bennett’in aklındaki türden bir ders olduğunu pek sanmıyorum!

Ya da Bennett’in “Erdemler”inden biri olan **“Çalışmak”**ı ele alalım. Mel Watkins’in “On The Real Side” adlı kitabında - kölelik günlerinden günümüze Afro-Amerikan mizahı üzerine bir araştırmadır- ortaya koyduğu ilginç şeylerden biri, köleler arasında oldukça popüler bir mizah türünün efendilerini alt ederek işten kaçan kölelere dair hikayeler olmasıdır. Şimdi bu tür kölelerin “erdemli” olmadığını mı düşünmeliyiz? Bu direniş biçimiyle özdeşleşen Siyahi halk kitlelerinin uygun “çalışma etiğinden” yoksun olduklarına gerçekten inanmamız mı gerekiyor?

Ya da “Erdemler”in **“Öz Disiplin”** başlıklı ilk bölümünden, çocukların kendilerini düzgün bir erkek veya kız imajı doğrultusunda -ki bu ikisi arasındaki fark çok açıktır ve 50’lerde ABD’de büyüyen herkes için oldukça aşıkardır- şekillenmeleri veya şekillendirilmeleri gerektiğine dair pasajları ele alalım. Örneğin, bu pasajlardan birinde (Emilie Poulsson’un bir şiiri ile) bize “küçük kızların/insanların görmekten hoşlanılacak türden biri olarak, adeta bir menekşe

kadar mütevazı, bir gül goncası kadar tatlı... bir elmas kadar parlak, bir inci kadar saf” olması gerektiği vurgulanır. Bunların erkek çocuklarında olması gereken nitelikler olmadığını hepimiz biliyoruz: Erkek çocuklar açısından yüksek otoritelere itaat edip onların hizmetinde kaldıkları müddetçe kaba ve güçlü olmanın güzel, ayrıca gerekli olduğu kabul edilir.

Peri Masalları ve Cinsiyet Kalıpyargıları

Bir kez daha, Bennett’in ırkçılığa, cinsiyetçiliğe, şovenizme ve diğerlerine karşı olmakla ilgili beylik laflarına ve 19. yüzyıl feministi Susan B. Anthony gibi insanlardan birkaç alıntısının Bennett’in “Erdemler”inde bulunmasına rağmen, bu kitabı okurken kitabın en başından sonuna kadar “geleneksel” cinsiyet rolleri veya kalıpyargıların birer örnek model olarak gösterilmesine şaşkırmamak gerekiyor. Ne de olsa Bennett’in bütün amacı böylesi bir “geleneğin” “erdemlerini” yüceltmektir.

Bennett’in kendini kontrol etmeyi veya hoşlanmayacağın şekillerde de olsa kontrol edilmeyi öğren şeklindeki korkunç uyarılarla tanıttığı şiir “Küçük Bir Kız Vardı” başlığını taşımaktadır. Şiirde bir kez daha o eski “çifte standart” sunulur. Geyik için iyi olan şeyin kaz için iyi olmadığı aktarılır. Son kıta bunu açıkça ortaya koyar: “Kızın annesi sesleri duydu/Oğlan çocuklar olduğunu sandı/Tavan arasında dövüşerek oynuyorlar diye düşündü/Ancak merdivenden tırmandığında/Jemima’yı orada buldu/Tuttu ve ona güçlü bir şekilde tokat attı.”

Bunun gibi incilerin yanı sıra, “Erdemler” arasına serpiştirilmiş şekilde yakışıklı prensler tarafından -prensler ilk önce kurbağa olarak görünseler bile- kurtarılan veya mutluluğa götürülen bakire prenseslerin bilindik peri masalları yer alır.

“Fakat sonuçta bu oldukça zararsız değil mi ki? Elbette bunun

cinsiyet kalıpyargılarını devam ettirdiği söylenebilir, ama bunun gibi küçük şeylerden büyük bir şey yapmak “politik doğrucu aşırılık” ve “FemiNazilerin” zorbalığı değil mi?”

Bütün bu “politik düzeltmeler” oldukça gülünç, hatta çileden çıkarıcı, öyle değil mi? “Politik Olarak Doğru Uyku Zamanı Hikayeleri” isimli küçük parodiler kitabının amacı belli ki bu. Görünüşe göre bu kitap son zamanlarda ABD’de en çok satanlardan biri haline geldi. Ancak, eski peri masallarının “politik olarak doğru” eleştirilerini taklit eden bu “Uyku Zamanı Öykülerini” okurken asıl dikkatimi çeken şey, orijinal masalların yeniden yazılması değil, zengin ve yoksul, prensler ve sıradan insanlar, erkekler ve kadınlar vb. arasındaki ayrımların doğal ve kaçınılmaz olduğu düşünülen bir çağı aydınlatarak bunun gerçekler ışığında görülmesi gerektiğidir.

Gerçekten de böyle masalların etkisinin olduğu söylenebilir mi? Sundukları modeller ve ahlak, en nihayetinde gerçekten fazlasıyla masum mu? Bu makaleyi yazmaya hazırlanırken incelediklerim arasında bana gönderilen ABD gazetelerinden kupürler de vardı ve bunlardan biri Judith Sherven ve James Sniechowski’nin *USA Today*’den (24 Ocak 1995) bir makalesidir. Başlığı “Kadınlar neden tacizcilerle birlikte kalıyor?” ve alt başlığı (“öne çıkartılan vurucu kısmı”) “Milyonlar açısından güçlü, koruyucu, cinsel açıdan tutkulu ideal erkek bir aşk-romanı fantezisi. Bela davet ediliyor.” şeklindeydi.

Aşk romanı, bugün ABD toplumunda “Çirkin Prens” masalının eşdeğeri. Genç kızlara ve kadınlara yöneliktir. Bu makaleye göre (Forbes dergisinden alıntı yaparak) 25 milyon Amerikalı kadın her ay ortalama 20 aşk romanı okuyor! Bu makale çok önemli bir soru soruyor ve çok çarpıcı bir cevap veriyor: “Bu kadınlar neyi bu kadar çekici buluyor? Onlara bakacak ve kendilerini güvende hissettirecek güçlü, baskın bir erkek tarafından ‘kurtarılma’ umudu ve heyecanını.” Ama hayatın gerçeği ile -böylesi erkeklerin tahakkümü altında yaşanarak-Harlequin romanlarının romantik fantezileri gerçekleşemez. Süreç çoğu zaman korkunç bir kabus dönüşür.



“Geleneksel ilişkilerin” ve beraberindeki “geleneksel değerlerin” güçlendirilmesi, en azından söylemek gerekirse, bu suç ve şiddeti ortadan kaldırmaya pek yardımcı olmayacak, ve işin aslı yalnızca onun için ve daha genel olarak, bu suçların dramatik bir ifadesi olduğu baskıcı toplumsal ilişkiler için daha fazla kılıf ve hatta “meşruiyet” sağlamaya hizmet edecektir. – Bob Avakian

(Bu durum, bana kökeninde [Latince *familia*’dan gelen] aile kelimesinin “modern Filistin idealini, duygusallık ve aile içi uyumsuzluğun bir bileşimini”, öte yandan eski Roma’daki bir hanedeki “kölelerin toplamı” için kullanılan ve yalnızca köleleri üzerinde değil, aynı zamanda karıları ve çocukları üzerinde de yaşam ve ölüm gücüne sahip olan bir erkek tarafından yönetilen bir hane şeklindeki Engels’in gözlemini anımsatıyor.)

Grimm’in peri masallarınının -ve aynı türden fablların günümüzdeki modern versiyonlarının- kızları bu romantik fantezileri kabul etmeye ve harekete geçirmeye koşullandırmada önemli bir rol oynadığını ve onlar açısından sonuçların

zararlı ve aşığlayıcı olacağını görmemek mümkün mü? William Bennett ve şürekası, bu “kadınsı erdemler” idealini ve onların getireceğı “ödülleri” güçlendirmeye çalışırken, sonuç olarak dayatmaya çalıştıkları “ahlaki eğitimin” doğası ve etkisi nedir?

EV: TEHLİKELİ BİR YER

Şiddet içeren suçlar, sokaklardaki suçlar, çocukları öldüren çocuklar ve çok daha fazlası hakkında amansız bir propaganda ve yutturmaca yağmuru yapılsa da -ayrıca şiddet suçları bugün Amerika’da büyük bir toplumsal sorun olmasına rağmen- medya, politikacılar vb. tarafından çok fazla duyurulmayan şeylerden biri de kadınlar ve çocuklar için cinayet de dahil olmak üzere şiddet içeren suç ve vahşete en çok maruz kaldıkları yerin aslında kendi evleri “evin erkeğı” olması gerçeğidir. Kadınların kocaları tarafından tecavüze uğrama olasılıkları ayrıca çocukların babaları tarafından cinsel saldırı ve tacize uğrama olasılıkları yabancılar tarafından gerçekleştirilen saldırılardan daha yüksektir. Hem son yıllarda -hem de büyük ölçüde “60’ların” (aslında 1970’lere kadar taşınan) toplumsal ayaklanmaların bir sonucu olarak ve özellikle de o ayaklanmalardan ortaya çıkan kadın hareketi nedeniyle bu korkunç “aile içi” şiddet konusuna bu derece ışık tutulabilmiştir. Ondan önce, bu mesele büyük ölçüde karanlıkta, “ev”in kapalı kapılarının ardında örtülüydü ve “geleneksel ailenin” “kutsallığı” tarafından korunuyordu.

Çok yakın zamana kadar, egemen kültürde “evlilik içi tecavüz” kavramı bir çelişki olarak görölüyordu. 1980’lere kadar, ABD’deki çoğu eyalette erkekler yasal olarak karılarına tecavüz edebiliyorlardı ve bu durum ancak son iki yıl içinde tüm eyaletlerde suç olarak ilan edildi. (Kuzey Carolina, 1993 sonlarında bunu yapan en son eyaletti). Elbette bu yasaların geçmesine rağmen, çeşitli “beyaz yakalı suçlar”, Siyahi halka ve toplumun egemen kurumları tarafından insandan daha değersiz olarak gösterilen ve mağdur edilen diğer halklara yapılan suçlarla birlikte, evlilik içi tecavüzler, kadınlara yönelik

şiddetin önemli bir biçimi ve insanların en az cezalandırıldığı büyük suçlardan biri olmaya halen devam ediyor. “Geleneksel ilişkilerin” ve beraberindeki “geleneksel değerlerin” güçlendirilmesi, en azından söylemek gerekirse, bu suç ve şiddeti ortadan kaldırmaya pek yardımcı olmayacak, ve işin aslı yalnızca onun için ve daha genel olarak, bu suçların dramatik bir ifadesi olduğu baskıcı toplumsal ilişkiler için daha fazla kılıf ve hatta “meşruiyet” sağlamaya hizmet edecektir.

Bennett ve diğerlerinin ABD’nin üzerine kurulduğu “temellere dönme” zamanının geldiğini ve “60’ların karşı-kültür” saldırısının Amerika’daki “ahlaki çürümenin” ve yaygın suçların nedeni olduğunu söylediklerini duyunca, bunlara şunu sormalıyız: Yani her yıl sayısız kadının kocaları tarafından tecavüze uğradığı ve bunların hepsinin yasal olduğu bir duruma geri mi dönmemiz gerekiyor? Yüzlerce, belki de binlerce Siyahinin yıllar yılı linç edildiği ve buna rağmen bu vakaların nadiren suç sayıldığı bir duruma geri mi dönmemiz gerekiyor?

Bennett ve şürekası kuşkusuz bunu kastetmediklerini söyleyecektir. Ancak gerçek şu ki, kızların ve kadınların aslında erkeklerin cinsel malı oldukları, evlenip kocaları tarafından zevk ve talan nesnesi haline getirilene kadar babalarının “koruması” altında “saf bakireler” olarak hazır tutulmaları “geleneğini” pekiştirmek istiyorlar.

(Cinselliğin metalaştırılması, cinsel fetih ve yağma -ve tüm bunların kadın düşmanı özü- açığa çıkarılmalı ve kökünden sökülmalıdır, “geleneksel değerler” ve onların yandaşları bunu ortadan kaldırmanın yolunu gösteremezler, işin aslı bu kesimler yaşanan durumun ifadeleri ve temsilcileridir)

Bennett ve şürekası, Siyahi halka sivil bir şekilde hareket edilmesi için, yani sistematik ayrımcılığa ve vahşete, günlük nefret ve hakaretlere maruz kaldıkları gerçeği karşısında sessizce, boyun eğen bir şekilde davranmaları için belirli

“medeni haklar” bahşedileceği bir durum istiyorlar.

Gerçek şu ki, Bennett gibi insanlar kapitalist Amerika’nın temeline ve kurumsal yapısına yerleşik olan erkek üstünlüğünü ve beyaz üstünlüğünü agresif bir şekilde yeniden savunmanın peşindeler ve demek istedikleri -ve yapmak durumunda oldukları şey- bu sistemin üzerine inşa edildiği ve dayandığı devasa ve canavarca suçların temel “geleneğini” korumak ve ilerletmektir.

Radikal Kopuşlar

Bennett gibi insanların “60’lara” ve onun “karşı kültürüne” bu kadar çok ateş açmasının ana nedenlerinden biri şudur: Bunlar, Bennett’in “erdemlerinin” altında yatan gerçeğin tamamını olmasa da, bunu büyük ölçüde açığa çıkarmıştır. Doğruluğun sancaktarı ve özgürlüğün kalesi olarak bilinen yönetici sınıfın otoritesini ve meşruiyetini önemli ölçüde sorgulatmıştır. Ancak “60’lar” bundan çok daha fazlasını yaptı.

0 dönemde dünya çapında devrimci bir yükselişe ek olarak ve bunun bağlamında, ABD’deki milyonlarca insan geçerli olan sözleşmelerden koptu, inisiyatifler kurdu, kariyercilik ve para peşinde koşmaya toplumsal hiyerarşik düzende belli bir konum elde etmek için kavga etmeye odaklanmayan, bilinçli olarak “Tanrı yanında olduğu bir numaralı Amerika”yı reddeden bu insanlar, yeni ilişkiler ve yeni kültürel ifadeler için mücadeleyi üstlendiler. Pek çok insan, uğruna savaştıkları şeylerin önünde bir engel olduğunu ve savaştıkları tüm kötülüklerin ortak bir kaynağının olduğunu anlamaya başladı. Bu kapitalist-emperyalist sistemdi. Suça bulaşmış birçok kişinin bakış açıları geliştirildi ve devrime katıldılar. İnsanların bir şeyleri -ve kendilerini dönüştürmek için- gerekli olan büyük potansiyel devrimci mücadele sayesinde güçlü ve canlı bir şekilde gösterildi.

Pentagon’daki savaş karşıtı protestocular ile savaş

planlayıcıları arasındaki; Kara Panterler ve J. Edgar Hoover arasındaki; bir yanda Siyahi, Latino, Asyalı ve Yerli halklar ile diğer yanda hükümet arasındaki; “geleneksel” rollerine başkaldıran kadınlarla ülkeyi yöneten zengin yaşlı erkekler arasındaki; en geniş anlamıyla yeni müziği öne çıkaran gençlik ile onları şeytanın müritleri ve medeniyet yağmacıları olarak kınayan vaizler arasındaki mücadele çizgileri keskin bir şekilde çizilmişti. Ve o çalkantılı zamanlar boyunca, kurulu düzene, egemen ilişkilere ve geleneklere başkaldıranlar, giderek ortak bir dava ve güçlü bir birlik buldular; hem ahlaki hem de politik inisiyatifi giderek kazandılar -ve bunu hak ettiler- egemen sınıflar ise kendi yönetimlerini savunmak için saldırıya geçtiler, ancak giderek ve hak ettikleri şekilde ahlaki ve politik otoritelerini kaybettiler.

Ancak ne yazık ki, o dönemde belki de insanların yüz binlercesi devrimci fikirleri taşır hale gelmiş ve milyonlarcası radikalleşip çeşitli direniş biçimleriyle ayaklanmış olsa da, bir devrim olmadı. Eski yönetici sınıf yönetmeye devam etti, eski sistem yürürlükte kaldı. Ve böylece, ABD’deki ve uluslararası arenadaki koşulların ve ilişkilerin değişmesiyle birlikte, bu bütün süreç boyunca öne sürülenlerin çoğu ve “60’lar” ayaklanması tersine döndü. İnsanların bir kısmı egemen sınıflara ortak oldu, bir kısmı bozuldu, bir kısmı da tamamen ezildi. Ancak hepsi böyle olmadı ve bu durum, gücü elinde bulunduran egemenlerin boğazına takılmış bir kemik olmaya devam etmektedir.

GERİ DÖNÜŞ YOK. “60’lar” geri getirilemez ve yapılabilsen de geri getirilmesi yeterli olmazdı. Çünkü “60’lar” da tam olarak ileri gitmemiştir. Öte yandan William Bennett gibi insanlar da “50’leri” geri getiremezler. Gelecek için savaş şu andan ileriye doğru verilecek.

Radikal olarak farklı ve daha iyi bir dünya vizyonundan vazgeçmeyenler ve böyle bir vizyonu ilk kez arayanlar veya yeniden keşfedecekler açısından asıl meydan okuma geçmişteki yükselişlerdeki en iyi unsurları ileriye taşımak, bunları daha

da ileriye taşımaktır. Marx ve Engels'in sözünü ettiği bu iki radikal kopuşu yani geleneksel mülkiyet ilişkileri ve geleneksel fikirlerden radikal kopuşu fiilen gerçekleştirmenin araçlarını geliştirmektir.

Kurtuluşu hedeflemeyen girişimlere ve geleneğin zincirlerinin eski püskü bir "devrim" bayrağı altında güçlendirilmesine karşı, burada söz konusu olan gerçek ve eşi benzeri görülmemiş bir devrimdir. Bahsedilen şey, binlerce yıldır korkunç sonuçlar doğuran ve şimdiye kadar kaçınılmaz şekilde baskıcı bölünmeler üreten insanlık tarihini yepyeni bir aşamaya ilerletmekten ve bunların geride bırakılmasından daha azı değildir. Geleneğin zincirlerini kırmak için verilen savaşın can alıcı kısmı, bu tarihi önemdeki dönüşüme tekabül eden kökten yeni bir ahlakı öne çıkarmaktır. Bu durum gerçekler ışığında "geleneksel ahlakın" ne olduğunu ortaya çıkarabilir ve aynı zamanda insan ilişkileri için çok daha yüksek bir temele giden yolu aydınlatabilir.

[Kemiklerin Minberi](#)